

אפשר למכור, רק את שיעבוד הנכסים שייך למכור. אך אחר שנמחל החוב עצמו, ופקע שיעבוד הגוף, שוב אי אפשר לגבות את שיעבוד הנכסים.

ואפילו היורש של המלוה מוחל — היינו אף הוא יכול למחול על חובו של אביו, ולהפסיד את לוקח השטר⁹⁷, עד כאן דברי שמואל⁽⁹⁹⁾.

וחידש רבי חייא בר אבין: שמודה שמואל, באשה המכנסת שטר חוב שהיה לה על אחר, לבעלה בנדוניתה, וחזרה ומחלתו, שאינו מחול.

מפני שידו של הבעל כידה, וכעת הוא עצמו התובע, ולא רק מצד שיעבוד הנכסים, אלא נעשה הבעל כהמלוה עצמו, וזוכה אף בשיעבוד הגוף. ולכן לא מועילה מחילת האשה.

שכן קרוב מאח רחוק⁹⁸, ואם כן ודאי שהיתה כונת הנפטר לתת את נכסיו לשכנו, ולא לקרובו.

ואם היו שניהם קרובים, ושניהם שכנים, ושניהם חכמים, יעשו הדיינים "שודא דדייני", כלומר, ישומו למי נראה שרצה לתת יותר⁽⁹⁷⁾.

אמר לו רבא, לבריה רב חייא בר אבין: תא אימא לך מילתא מעליותא דהוה אמר אבוך. [בא ואומר לך דבר טוב שהיה אומר אבין].

והוא: הא דאמר שמואל בכמה מקומות — "המוכר שטר חוב שהיה חייב לו אדם אחר, לחבירו, וחזר המוכר ומחלו, דהיינו מחל ללוה על החוב, חובו מחול⁽⁹⁸⁾.

ואין הלוקח יכול לגבות באותו שטר, כיון שאת שיעבוד הגוף שיש למלוה על הלוה אי

פירש למה התכוין.

ולפי דבריהם נראה שאפילו אם תבעו בטענת שמו, מכל מקום יתנו הנכסים לראשון.

97. כך פירש רש"י. אך התוספות כתבו, שיעשו הדיינים כפי שירצו.

ונראה שמחלוקתם תלויה במחלוקת הראשונים הנזכרת בהערה הקודמת. רש"י סבר — שהגדון כאן הוא למי היתה כונת המת ליתן את נכסיו. ודבר זה ודאי שאי אפשר לעמוד על אמיתותו אלא על ידי שישומו את דעתו.

אך דעת התוספות — שודאי כונת המת היתה לתת נכסיו לראשון שיבא לתובעם, ולכן כשבאו שנים כאחד לתבוע את הנכסים בית הדין נותנים את הנכסים למי מהם שירצו.

98. ואם נתן שטר חוב לחברו, וטען הלוה —

פרעתי! והמלוה (היינו נתן השטר), מאמת את דבריו, נאמן.

אף על פי שיש כנגדו שטר, ובעלמא אין הלוה נאמן לטעון פרוע נגד שטר, מכל מקום הכא — כיון שהמלוה מסייעו, ומיגו שיכול המלוה למחול על חובו, נאמן נמי לומר "פרוע הוא". תוספות ר"ד.

99. כך הבנת התוספות בסלקא דעתייהו. והקשו — אם כן, היכן שאין ללוה כעת קרקעות שיחול עליהן שיעבוד הנכסים, היאך ימכור לו את השטר, הלא אין לקניין על מה לחול?

וכתבו — שבמקרה זה אכן מועילה המכירה רק מדרבנן.

אמנם — בתוספות ר"ד כתב, שאי אפשר למכור כלל את עצם החוב, כיון ש"מלוה להוצאה ניתנה" והחוב אינו בעיין. והמכירה